

DMD Group, a.s., proti Slovensku – č. 19334/03

Rozsudek ze dne 5. 10. 2010 [IV. sekce]

Článek 6

Článek 6-1

Soud zřízený zákonem

Rozhodnutí předsedy okresního soudu, který při výkonu správní funkce přidělil případ k rozhodnutí sobě: porušení

Skutkový stav – Stěžovatelská společnost vymáhala v řízení u okresního soudu na jiné společnosti značnou finanční částku. V roce 1999 nově jmenovaný předseda tohoto soudu rozhodl, že případ přidělí sám sobě. Téhož dne jako samosoudce rozhodl, že výkon rozhodnutí prodejem akcií je nepřipustný, a zastavil jej. Stěžovatelská společnost se proti tomuto rozhodnutí nemohla odvolat. Podala proto ústavní stížnost, v níž tvrdila, že rozhodnutím předsedy obvodního soudu, jímž tento předseda přidělil věc sobě, jí bylo odepřeno projednání věci před soudem zřízeným zákonem a že v důsledku častých změn rozvrhu práce okresního soudu se postup přidělování a přerozdělování případů stal nekontrolovatelným a netransparentním. Ústavní soud stížnost zamítl s odůvodněním, že věc byla nově přidělena za účelem rovnoměrnějšího rozložení případů výkonu rozhodnutí, což bylo v souladu s příslušnými předpisy. V období od 1. března do 15. července 1999 bylo mezi různými odděleními dotyčného okresního soudu přerozděleno 348 věcí, z čehož 49 jich připadlo oddělení předsedy soudu. V průběhu roku pak předseda rozvrh práce soudu dále měnil.

Právní posouzení – článek 6 odst. 1: Účelem výrazu „zřízený zákonem“ bylo zajistit, aby uspořádání soudů v demokratické společnosti nezáviselo na libovůli výkonné moci, nýbrž aby bylo upraveno zákonem přijatým parlamentem. Obdobně v zemích, kde je právo kodifikováno, nemůže být organizace soudního systému ponechána jen uvážení soudních orgánů, což však neznamená, že by soudy neměly při výkladu příslušných vnitrostátních právních předpisů určitý prostor. Pokud soudce vykonává jak judiciální, tak správní funkce, svrchovaný význam soudní nezávislosti a právní jistoty vyžaduje obzvláště jasná pravidla a záruky zajišťující objektivitu a transparentnost a především vyloučení veškerých náznaků svévole při přidělování spisů. Pravidla, jež byla použita v případě stěžovatelské společnosti, rozhodně nebyla vyčerpávající a předsedovi soudu ponechávala značnou volnost, o čemž svědčil počet změn v rozvrhu práce soudu v roce 1999 i absence konkrétních záruk, jako například povinnosti informovat nadřízený soud. Věc stěžovatelské společnosti byla navíc nově přidělena samostatným usnesením a nikoli v rámci celkového přerozdělení pracovní zátěže. Na základě dostupných informací nebylo možné ověřit, zda byla nově přidělena z objektivních důvodů či zda se tak stalo na základě správní diskreční pravomoci v rámci určitých transparentních parametrů. Bylo nicméně zřejmé, že předseda okresního soudu z titulu své soudcovské funkce ve věci stěžovatelské společnosti (jež se týkala nároku ve výši zhruba 2 900 000 €) neveřejně rozhodl v tentýž den, kdy si věc v rámci své správní funkce přidělil. Jelikož jeho judiciálním rozhodnutím bylo řízení ukončeno a nebylo možno se proti němu odvolat, stěžovatelská společnost byla zbavena možnosti vznést jakékoli námitky, případně namítnout podjatost soudce. Opětovné přidělení věci tak nebylo slučitelné s právem stěžovatelské společnosti na projednání před soudem zřízeným zákonem.

Závěr: porušení (jednomyslně).